

информационен бюлетин

БРОЙ 6 / 10 МАЙ 2004

АКТУАЛНИ НОВИНИ

● На 13.04.2004 г. по идея на н.с. М. Христов се състоя след-**Великденско преборване с яйца**. Институтът бе осигурил и 15 л вино за повдигане на градуса. Първи се пребориха новият и старият директор. Очевидно новият директор – ст.н.с. I ст. К. Хаджииванов бе намерил с връзки борец, тъй като пребори не само ст.н.с. I ст. П. Пешев, но и много други колеги. За приятното настроение допринесоха и вкусните козунаци, с които много наши колежки ни почерпиха.

● Ръководство на института изказва благодарност на **ст.н.с. II ст. д-р Рени Йорданова** за съдействието и при организирането на курсовете по английски език.

● **ст.н.с. I ст. д-р Константин Хаджииванов** бе избран от Общото събрание на БАН за член на Експертния съвет за млади учени.

● На заседание на членовете на ОС на БАН от направление химия на първо място за наградата за най-млад учен на БАН бе класиран **химик Цветомир Венков** от ИОНХ, а на второ място за наградата за млад учен - **н.с. II ст. д-р Михаил Михайлов** – също от нашия институт.

● Колегите от нашия институт: Н. Величкова, А. Пенкова, Т. Тодоров, К. Чакърва, Я. Пекунов, хим. Р. Гергулова, хим. Ц. Венков, хим Д. Бинев, н.с. III ст. В. Аврейска, н.с. I ст. д-р Е. Иванова, н.с. II ст. д-р М. Михайлов са утвърдени за **индивидуален член на IUPAC** по програмата на IUPAC за поощряване участието на млади български химици в инициативите на IUPAC.

На колегите – честито!

Фондация “**Надежда за всички - днес**” участва в проект за създаване на информационен и професионално-учебен център за хора в неравностойно положение. За целта фондацията моли да и предоставим бракувана компютърна техника, която (евентуално след ремонт) да може да бъде използвана. *Апелираме към всички, които имат такава възможност за това да занесат съответните материали на Ев. Вълчева.*

Фирма ProSoft предлага широка гама от компютърна техника. За сравнително големи поръчки от БАН – без ДДС. За контакти Константин Коцев, тел. 917 78 04.

КОМАНДИРОВКИ

- ст. н. с. II ст. д-р Стефка Стоянова Тепавичарова – 7 дни в Будапеща от 01 май 2004 г., за участие в конференция.
- н. с. I ст. д-р Албена Кирилова Дечева - Чакърва – 5 дни в Брюксел от 08 май 2004 г., за участие в пленарно заседание на Комитета на НАТО.

АДМИНИСТРАТИВНИ БЕЛЕЖКИ

- За координиране, подпомагане и решаването на задачи по националната сигурност и отбрана (ЦИНСО) е назначен ст.н.с. II ст. дхн Захари Захариев за **представител от ИОНХ за контакти с ЦИНСО** към БАН.
- В изпълнение на **Програмата за управление на ИОНХ** Ръководителите на лаборатории да представят или да организират представяне пред Колоквиума на ИОНХ на дейността на поверените им лаборатории за последните пет години. Представянията да са в периода 01.09.2004 - 31.03.2005 г.
- Назначена е комисия в състав: ст.н.с. II ст. д-р Н. Даскалова, н.с. I ст. д-р Ив. Спасова и н.с. I ст. д-р В. Николова с цел изготвяне на списък - ценоразпис за сервизните услуги, които могат да се извършват в ИОНХ и **регламентиране на сервизната и несервизната дейност** на отделните лаборатории.
- С цел **стимулиране на високото ниво на научноизследователската дейност** е назначена комисия в състав: Председател: ст.н.с. I ст. дхн К. Хаджииванов и Членове: проф. дхн Хр. Баларев, проф. дхн Д. Клисурски, ст. н.с. I ст. дхн Д. Механджиев, проф. дхн П. Пешев и Сн. Петкова (гл. счетоводител), която трябва да излезе с предложение за конкретни мерки за стимулиране на висококачествената научно-изследователската дейност.
- Назначена е постоянна комисия по **научна етика** в състав: проф. дхн Хр. Баларев, ст.н.с. II ст. д-р Р. Стоянова и ст.н.с. II ст. д-р Н. Трендафилова. Комисията трябва да следи за спазването на научната етика в ИОНХ и да докладва на директора и на Научния съвет за случаите, за които е преценила, че е нарушена научната етика.

АДМИНИСТРАТИВНИ БЕЛЕЖКИ

● За работещите в среда на йонизиращи лъчения служителите на ИОНХ да се подсигури безплатна предпазна храна - диета А се разпореди директорът на ИОНХ със заповед от 21 април 2004 г.

● Назначена е комисия в състав: председател: ст.н.с. II ст. д-р Ек. Жечева и членове: акад. П. Бончев, ст.н.с. I ст. дхн П. Пешев, ст.н.с. II ст. д-р Р. Стоянова, проф. дхн Д. Клисурски, ст.н.с. II ст. д-р Ив. Хавезов и ст.н.с. II ст. д-р Н. Трендафилова. Комисията да изготви предложения за **конспекти за провеждането на конкурсни изпити** за докторанти и научни сътрудници в ИОНХ по специалностите *неорганична химия, химия на твърдото тяло, кинетика и катализ, аналитична химия и теоретична химия.*

ОТКРИТ ФОРУМ

На 21 април 2004, се проведе заседание на Колоквиума по неорганична и аналитична химия към ИОНХ на което **акад. Дечко Павлов** изнесе лекция на тема “секция Оловни акумулатори – философия, развитие, достижения”.

В общата част на лекцията си акад. Дечко Павлов говори за съвременната организация на научните изследвания и сподели своите виждания за приложението и към нашите условия.

В специалната част той даде два примера за конкретни научни разработки.

Според Гьотингентската школа (началото на миналия век) задача на науката е да произвежда фундаментални знания. В съвременния свят обаче се налага една друга формула – “науката е пари, тъй като знанието е най-скъпо продаваната стока” (Майкъл Яо). Умение е ученият да превърне знанието в продаваема стока, т.е. да подбере такава област на научни изследвания, която да е с технологично значение. За това е необходимо особено добро познаване на съвременното състояние на въпроса, делови връзки с научни центрове в чужбина, надеждни партньори, чуждестранни фирми – потенциални реални купувачи. Безплатен пазар на идеи са международните конгреси и симпозиуми. Особена интрига има когато експерименталните резултати не съответстват на теорията. Експерименталната проверка на идеята е необходима включително и за намаляване на риска при изпълнение на договора. Успех при договарянето има, когато се отчитат интересите и на двете страни, а уважаван е партньорът който защитава интересите на института, респ. секцията, а не своите лични интереси. Именно в тази си част докладът стана обект на оживена дискусия.

проф. дхн Хр. Баларев

ОТКРИТ ФОРУМ

На 27 април в София се проведе информационен ден за България на **Съвместните изследователски центрове на Европейската комисия (СИЦ)**. Мисията на СИЦ е да осигури научна и технологична подкрепа при разработването. Един от основните приоритети на СИЦ е свързан с политиката на разширяване на Европейския съюз. С помощта на специализирани институти от пет държави СИЦ подпомагат страните кандидатки да придобият необходимите знания за хармонизиране на националните законодателства с европейските правни норми. СИЦ подпомагат страните кандидатки в процеса на вземане на решения в широк кръг от проблеми, свързани пряко с европейските политики и гражданското общество.

Основните приоритети за работа на СИЦ са: 1) околна среда и устойчиво развитие; 2) храни, химични продукти, здравеопазване и 3) ядрена безопасност и сигурност. Тези основни направления са съпроводени от три хоризонтални дейности: еталонни материали и системи за измерване; обществен ред и сигурност; технологични прогнози.

Като представители на СИЦ присъстваха Роналд Шенкел, заместник генерален директор на СИЦ, Джанкарло Карати, ръководител на отдел “Разширяване” на СИЦ, както и представители от отделните институти на СИЦ.

Събитието представи последните достижения на СИЦ и техния план за действия през периода 2004 – 2005 г. Основна цел на информационния ден е насърчаване на диалога между европейските и национални общности, откриване на потенциални партньори и осигуряване на условия за по-тясно сътрудничество в рамките на Шеста рамкова програма на ЕС. Беше отчетено успешното участие на България в работата на СИЦ, по отношение на всички основни дейности: участие с изследователски проекти; участие на експерти в конференции, курсове; изследователска дейност на български учени в институтите на СИЦ; участие в научни мрежи. Средната успеваемост за получаване на финансиране на български изследователски проекти е 12%, която е малко по-ниска от средната за страните членки на ЕС от 18%. Най-интересната новина беше, че е създаден специален фонд от около 20 мил. евро за финансиране на регионални “екселанс” центрове в България, Румъния и Турция. Представените данни откриват нови перспективи пред българските участници и стимулират още повече тяхната дейност за по-пълно интегриране в общото европейско пространство.

ст.н.с. II ст. Пламен Стефанов

ОТКРИТ ФОРУМ

На 22.04.2004 г. в Големия салон на БАН се състоя тържествено честване на 70 годишния юбилей на известния български учен **акад. Панайот Ранков Бончев**.

Панайот Бончев е роден на 31.12.1933 г. в Бургас. Той пристъпва прага на Алма Матер през 1951. През 1956 г. Бончев завършва химия с пълно отличие, след което започва своята кариера в Софийския университет “Св. Кл. Охридски” като асистент (1956), доктор (1965), доцент (1969), доктор на химическите науки (1975) и професор (1979). През 1995 г. проф. Бончев е избран за член-кореспондент, а от 2003 г. е действителен член на БАН. Той е и действителен член на Българската Академия по медицина, а от 2002 г. е професор в ИОНХ-БАН.

Основните научни постижения на акад. Бончев са в областта на каталитичния анализ и активирането на хомогенно-каталитичните реакции, анализа на фармацевтични препарати, координационната и биокоординационната химия. Те са публикувани в 178 научни статии, предимно в международни списания, 3 монографични труда, от които “Комплексообразуване и каталитична активност” е преведен и на руски, като е съавтор и в четири други специализирани книги. Притежава 11 авторски свидетелства и патенти. Трудовете му са цитирани над 1500 пъти в световната научна литература в множество престижни учебници, монографии, обзори и публикации. Още в началото на кариерата си Бончев създава научна школа в ново за страната ни направление - каталитичен анализ, която се счита за една от водещите в света. По-късно той създава и утвърдената българска школа в областта на координационната и биокоординационната химия. Акад. Бончев е канен 34 пъти за изнасяне на лекционни курсове и доклади в 21 чуждестранни университета, участвал е с пленарни и др. доклади на 97 международни научни форуми. Автор е на учебника “Увод в аналитичната химия”, претърпял три издания у нас и едно на руски език.

Акад. Бончев е бил Зам. Ректор на СУ, Зам. Декан на ХФ, ръководител на НИС към СУ, ръководител на катедрата по АХ на ХФ, член на ФС на ХФ, член на АС на СУ, на СНС по неорганична и аналитична химия към ВАК, както и негов председател, член на СНС по фармация, председател на Научната комисия по химически науки към ВАК; член на ред. колегии на Talanta, Chimica Chronica и Bulg. Chem. Commun. и много други научно-организационни дейности.

Тържественото събрание беше ръководено от Зам. Председателя на БАН акад. Никола Съботинов. От името на Софийския университет “Св. Кл. Охридски” слово произнесе ръководителят на Катедрата по аналитична химия проф. дхн Димитър Цалев. От името на Управителния съвет на БАН акад. Иван Юхновски награди юбиляра с орден “Марин Дринов” на лента. Приветствия бяха поднесени от името на Министъра на образованието и науката - доц. Игор Дамянов, Ректора на Софийския университет “Св. Кл. Охридски” - проф. дфн Б. Биолчев, Зам.

Ректорите на СУ проф. дхн Ст. Стоянов и проф. д-р Г. Бакалов, Ректорите на Пловдивския, Шуменския и Югозападния университети, Председателя на ОС на БАН ст.н.с. I ст. дхн Здр. Стойнов, председателя на Съюза на учените в България проф. Д. Дамянов, председателя на Съюза на химиците в България проф. дхн Ив. Шопов, от ръководствата на институти на БАН, декани на факултети, ръководители на катедри и др., както и адреси от Брюксел, Ерусалим, Киев и Солун.

Юбилейното честване беше любезно спонсорирано от фирмите Астел, Софилко, Спектротех, ТЕАМ, Теоком и Хрома.

ст.н.с. II ст. д-р Иван Хавезов

ТЕКСТ НА ПРИВЕТСВИЕТО ОТ ИОНХ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ ИНСТИТУТ ПО ОБЩА И НЕОРГАНИЧНА ХИМИЯ

До акад. Панайот Бончев
България

Скъпи академик Бончев,

Вашите колеги от Института по обща и неорганична химия на БАН най-искрено Ви поздравяват с юбилея Ви!

За Вас може да се говори с часове. Ние обаче искаме да изтъкнем основната черта, която е характерна за всички Ваши дейности. Това е високото качество!

- **Вие сте създател на две утвърдени научни школи: по каталитичен анализ и по координационна и биокоординационна химия**
- **Вашите трудове са високо ценени от световната научна общественост.**
- **Вие сте автор на един от най-добрите в света учебници по аналитична химия.**
- **Вие сте любим преподавател на студентите и пример за подражание на поколения научни работници.**

От сърце Ви пожелаваме, академик Бончев, да сте жив и здрав, бодър и активен още много години! И както досега, така и занапред, Вашето творчество да може да се охарактеризира с две думи - ВИСОКО КАЧЕСТВО.

Честит юбилей!

София,
22.04.2004

ст.н.с. I ст. дхн К. Хаджииванов

ПРИЛОЖЕНИЕ

С дата 7 ноември 2003 г., Международният съюз по чиста и приложна химия (IUPAC) е обнародвал актуализирана периодична система, включваща химичните елементи с номера до 110. За подробности, отпечатване на копие от новата версия на системата с формат А4, данни за неназования засега елемент 111 и за съобщенията за елементи 112, 114 и 116, които още не са окончателно утвърдени от IUPAC, вж. http://iupac.org/reports/periodic_table/

В броя от 23 март т.г. на сп. Nature Materials (www.nature.com/naturematerials) се съобщава, че е открита нова алотропна форма на въглерода. Тя представлява извънредно леко гъбесто твърдо вещество, което има забележителното свойство да се привлича от магнита. Смята се, че благодарение на това, въпросната пяна би могла да се окаже в бъдеще полезна при лечението на рака и за подобряване на сканирането на мозъка. Новата форма е била създадена от физици в Австралийския национален университет в Канбера при бомбардиране на въглеродна мишена с лазер, способен да излъчи 10000 импулса за секунда. Когато въглеродът достигне температура около 10000 °С, при охлаждане се образува мрежа от въглеродни тръбички, всяка от които има дължина от порядъка на няколко милиардни от метъра. Австралийските учени нарекли полученото твърдо тяло “нанопяна”. Нейната структура е била изследвана с електронна микроскопия и докладвана на 22 март т.г. в Монреал на годишната среща на Американското физическо дружество. Смята се, че това е нова, пета по ред алотропна форма на въглерода след графита, диаманта и другите две открити неотдавна форми: кухите сфери от фулерени (buckyballs) и нанотръбичките.

ст.н.с. I ст. П. Пешев

*Главен редактор ст.н.с. II ст. д-р Пламен Стефанов;
редактор н.с. I ст. д-р Елена Иванова.
Материали за публикуване се изпращат на адрес:
eivanova@igic.bas.bg*